

NE ŽELIJO SI PODMLADKA Borut Pogačnik

Foto: Katarina Lukešević

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije je v torek, 20. junija, v Gorjuši pri Dobu **praznovala Dan civilnih invalidov vojn Slovenije**, o čemer smo že pisali tudi v Sporočevalcu. Ob tej priložnosti pa smo se udeležili tudi proslave, ki je bila vsebinsko bogata, saj je predstavila pomen zveze v več kot 53. letih. To pot razvoja od društva pa do zveze, je odlično opisal predsednik **mag. Dolči Videnšek**. Bogat kulturni program pa sta izpolnili dramska igralka Saša Pavček ter dve mladi citrarki Katarina in Brigita iz Glasbene šole Domžale. Prav druženje mlajših in starejših, veliko prispeva k poznavanju različnih vrst invalidnosti in invalidov v naši družbi.

Mag. Dolči Videnšek je posebej poudaril, da je morda **Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije**, edina organizacija, ki si absolutno ne želi podmladka, vendar kljub temu vsako leto prihaja do nesreč z ubojnimi sredstvi, ki so ostala po prvi in tudi drugi svetovni vojni. Še posebej opozoril na posledice lanskoletnega požara na Krasu, kjer je prihajalo do številnih eksplozij tisočih min, ostalin prve svetovne vojne, ki je ravno na tem področju divjala v času med letoma 1914 in 1918, ko sta se spopadli Kraljevina Italija in Habsburška monarhija.

Na srečo ob požaru ni bilo žrtev med prebivalstvom in gasilci, ampak je to hkrati opozorilo, koliko tega je še v Posočju in bližnjih krajih, ene največjih klavnic prve svetovne vojne - Soške fronte. **Civilni invalidi vojn so neme priče** človekovega nesmisla, kar pa ni vezano samo na pretekli čas, saj se prav zdaj dogajajo podobne stvari na področju Ukrajine in Rusije, kjer obe strani ne izbirata sredstev za svoje cilje. Vendar so žarišča tudi drugod po svetu, kjer štejemo tisoče in celo sto tisoče civilnih žrtev, kot je to na primer prav sedaj v Sudanu in Jemnu, in tudi na Zahodnem bregu v Palestini. Velikokrat se vprašamo, ko se zjutraj zbudimo, ali sanjamo ali pa je res ta svet dobesedno odletel s tečajev!

HIŠA NA BUČKI JE ZAŽIVELA Irena Vovk Terčič

Hiša na Bučki bo postala dom šestim osebam z različnimi stopnjami oviranosti

Foto: Zveza Sonček

S 1. junijem 2023 je zaživel Varstveno-bivalni objekt na Bučki, ki bo postal dom šestim osebam z različnimi stopnjami oviranosti. Bučko, ko jo je zgradila občina Škocjan s pomočjo evropskih sredstev, skupaj upravljata Zveza Sonček in Društvo za cerebralno paralizo Sonček Dolenjske in Bele krajine.

Hiša na Bučki omogoča prijaznejšo obliko bivanja za osebe z motnjo v duševnem razvoju ali gibalno oviranostjo, bolj po meri posameznika, v skladu z njihovimi željami in potrebami. V sklopu objekta bo tudi manjše samostojno stanovanje, ki bo prav tako v celoti prilagojeno za osebe na invalidskih vozičkih. Te osebe bodo lahko bivale skupaj, zunaj primarnih družin, omogočeno jim bo čimbolj aktivno sodelovanje in odločanje o prav vsem, kar zadeva njihovo življenje.

Nov bivalni objekt pomeni velik premik od institucionalizacije k skupnostnim oblikam bivanja odraslih oseb z oviranostmi. Zveza Sonček take objekte upravlja že več kot dvajset let v različnih krajih Slovenije, Dolenjska pa je na tem zemljevidu bolj siva lisa. Župan občine Škocjan Jože Kapler pa je povedal, da zgodba sega v leto 2015, ko je Razvojni center Novo mesto dal pobudo, da bi na širšem Dolenjskem našli primerno lokacijo za eko-socialno kmetijo, namenjeno ranljivim skupinam.

Z UMETNO INTELIGENCO DO PRIHRANKA V JAVNI UPRAVI Elena Pečarič

Preprosto iz radovednosti in zanimanja smo na Chat GPT vtipkali »**Osebna asistenca in neodvisno življenje**«. To je to, kar nam je računalnik spodaj izpisal. Po mojem mnenju veliko bolje kot to znajo obrazložiti vodilni na MDDSZ.

Ne malokrat imamo namreč v pogovorih z njimi občutek, da bi nas morda lažje razumeli, če bi uporabljali za sporazumevanje z njimi lahko berljivo tehniko. Kaj, ko bi jih zamenjali, kar z umetno inteligenco? Bilo bi veliko finančnega prihranka in manj nebuloz. Še posebno sedaj, ko se **prenavlja Zakon o osebni asistenci**. Spremeniti se želi osnovne pojme in temeljni koncept, da bi se ustreglo populizmu, sorodnikom, ki so se navadili, da živijo na račun »svojih invalidnih otrok« in tistim invalidom, ki jim ta pojem pride prav, da se izognejo vsem dolžnostim in obveznostim kot polnopravnim državljanom.

Več na <http://za-misli.si/kolumne/elena-pecaric/4525-z-umetno-inteligenco-do-prihranka-v-javni-upravi>

ZDRAVSTVENA POLICA SEDAJ DEVET MESECEV BREZPLAČNO

Maja Godeša

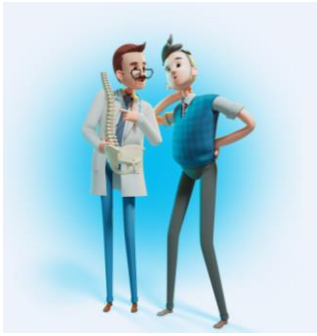

Foto: Vzajemna, d.v.z.

Si tudi vi želite, da bi do zdravstvene storitve prišli, takoj ko jo potrebujete? Sistem javnega zdravstva ne zmore vedno slediti vašim potrebam in željam, zato so pri Varuhu zdravja, Vzajemni, oblikovali posebno ponudbo zavarovanja Zdravstvena polica – devet mesecev brezplačno. Ponudba velja za sklenitve do 10. 9. 2023. Izkoristite posebno ponudbo za sklenitev zavarovanja Zdravstvena polica, ki vam prinaša brezplačno premijo za prvih devet mesecev, in izkusite zdravstvo na najvišji ravni. Sklenitev zavarovanja po tej posebni ponudbi velja tudi kot nadgradnja za obstoječe zavarovance, ki že imajo sklenjeno Zdravstveno polico.

Z Zdravstveno polico do specialistične obravnave v nekaj dneh

Z Zdravstveno polico si zagotovite takojšen dostop do zdravstvenih storitev pri vrhunskih izvajalcih iz mreže Varuha zdravja. Zavarovanje vam omogoča hiter dostop do samoplačniških specialističnih storitev ali drugega mnenja specialista, ko ste v dvomih. Med ključnimi prednostmi so še posvet z zdravnikom, kadarkoli ga potrebujete, pomoč na domu, kritje stroškov zdravil, obisk zdravnika splošne in družinske medicine in brezplačna asistenca zavarovalnice.

Kako do pravočasne zdravstvene storitve?

Ko pri osebnem zdravniku dobite napotnico za zdravstveno storitev, preprosto pokličite v asistenčni center Varuha zdravja na telefonsko številko 080 20 60 in strokovno usposobljenim svetovalcem zaupajte potrebne podatke. V kratkem vas pokličejo nazaj in vam predstavijo najboljše možnosti za vas.

Mreža vrhunskih izvajalcev

V mrežo zdravstvenih izvajalcev Varuha zdravja je vključenih več kot 130 domačih in tujih uglednih ustanov in izvajalcev, ki zagotavljajo kakovostno zdravstveno obravnavo, urejene prostore, najsodobnejšo medicinsko opremo, visoke standarde obravnave zavarovancev ter kratko časovno dostopnost zdravstvenih storitev.

Informativni primer:

19-letni zavarovanec je pri igranju nogometa na dvorišču začutil bolečino v kolenu. Naslednji dan je obiskal osebnega zdravnika, ki mu je izdal napotnico za magnetno resonanco kolena. Obrnil se je na asistenčni center Varuha zdravja, in tako pregled opravil že čez štiri dni. Na podlagi izvida magnetne resonance so mu v asistenčnem centru ponudili termin pregleda pri ortopedu štiri dni pozneje. Ortoped je svetoval protibolečinsko terapijo, po zaključku terapije pa so zanj pri Varuhu zdravja organizirali še kontrolni pregled, kjer so svetovali normalno obremenitev in ponovni obisk v primeru nadaljnjih težav. Ker je zavarovanec obiskoval šolo v Ljubljani, so v asistenčnem centru poskrbeli za ustrežno prilagoditev pregledov in terapij njegovemu urniku in lokaciji – tako je na primer med šolskimi počitnicami terapije opravil v bližini doma, med šolanjem pa pregled v Ljubljani. Skupni stroški so znašali 995 evrov.

Predani zdravju, predani zavarovancem

Stopnjo zadovoljstva uporabnikov pri Varuhu zdravja redno merijo z anketiranjem. V lanskem letu sta splošni oceni zadovoljstva z asistenco zavarovancem in obravnavo pri partnerjih iz Mreže Varuha zdravja dosegli povprečni oceni 4,82 in 4,83 od 5.

Za več informacij o posebni ponudbi zavarovanja Zdravstvena polica – devet mesecev brezplačno – obiščite spletno stran www.vzajemna.si ali se na brezplačni telefonski številki 080 20 60 dogovorite za posvet z enim od svetovalcev Varuha zdravja.

IZ BERLINA Z 18 KOLAJNAMI Drago Perko

Aidan Orož – 1. mesto 25 m prosto, 2. mesto – 50 m prosto

Tatjana Počivavšek – 1. mesto skok v daljino

Foto: SOS

V Berlinu so se sinoči slavnostno končale **16. poletne svetovne igre specialne olimpijade**. Tekmovanje je v Nemčiji potekalo med 17. in 25. junijem. Tekmovalo je več kot 7000 športnikov iz 176 držav, ki so se merili za kolajne v 26 športih. Slogan letošnjih iger je bil Nepremagljivi skupaj. Pri tem se je izkazala tudi 26-članska slovenska odprava, ki je osvojila 18 odličij, v delegaciji je bilo še devet trenerjev. Naši športniki so tekmovali v atletiki, balinanju, plavanju, kolesarstvu, namiznem tenisu, judu in nogometu.

Naša bera

V plavanju so odličje osvojili **Amadej Kremžar** (2. mesto, 50m prsno; 2. mesto, 25m prosto), **Luka Temnikar** (3. mesto, 200m prosto), **Aidan Orož** (1. mesto, 25m prosto; 2. mesto, 50m prosto), **Sabina Cimperc** (2. mesto, 25m prosto). Štafeta Amadej Kremžar, Aidan Orož, Luka Temnikar, Sabina Cimperc je bila zlata v štafeti 4·25m. V kolesarstvu se je z dvema odličjema izkazala **Štefka Kranjc** (1. mesto, 5km kronometer; 2. mesto, 5km cestna dirka). Odličje je Slovenija osvojila tudi v namiznem tenisu. **Tjaša Prah** je bila srebrna v posamični konkurenci. Dve medalji je prispeval tudi judo – **Tina Muller** in **Urška Dolar** sta bili bronasti v posamični konkurenci. Zadnjo kolajno za Slovenijo v Berlinu je osvojila **Tatjana Počivavšek** (3. mesto, tek na 400m), ki pa je bila popreje že zlata v skoku v daljino. Pred tem je bil **Miha Mrak** srebrn v teku na 800 metrov. V balinanju sta v dvojicah zlato osvojila **Dejan Djorđević** in **Jožica Sila**, Dejan pa je bil zlat tudi v posamični konkurenci.

Nogometaši zlati

Za veliko veselja so poskrbeli nogometaši, ki so v polfinalu z 10:1 porazili Indijo, v finalu pa so bili s 6:1 boljši od Nemcev. Za Slovenijo so za zlato kolajno zadeli Gašper Zaviršek (2), Robert Vlah (2), Dejan Antolič in David Kozina. V polfinalu je bila Slovenija z 10:1 boljša od Indije. *»Ni besed, ki bi opisale, kaj se je zgodilo. Vse se nam je poklopilo, kot smo načrtovali. Vsak igralec, vsak izmed trenerjev je imel svojo nalogo, ki jo je opravil z odliko. Sanje vsakega športnika so se nam uresničile,«* navdušenja ne skriva glavni trener Domen Pocič. Slovenija je nastopila v postavi Janko Levstek (CUDV Radovljica), Janez Černe (Center Janeza Levca), Goran Pajović (VDC Tončke Hočevar), Robert Vlah (VDC Tončke Hočevar), Gašper Zaviršek (VDC Tončke Hočevar), Mitja Čamer (VDC Zasavje), Peter Lenart (VDC Zasavje), Dejan Antolič (VDC Zasavje), David Kozina (VDC Želva) in Markus Abs (VDC Želva).

Od leta 1990

Specialna olimpijada je način življenja oseb z motnjami v duševnem razvoju, prek njih pa tudi njihovih družin in programov. Rezultat te ideje je ohranjanje psihofizičnih sposobnosti in vsesplošna socializacija oseb z motnjami v duševnem razvoju. Specialni

športniki imajo šport izjemno radi, nudi pa jim možnost, da pokažejo svojo spretnost, voljo, željo. Hkrati pa omogoča vsem, da dosežejo uspeh, da se potrjujejo in dokazujejo. V Sloveniji v gibanju specialne olimpijade sodelujejo že vse od leta 1990. V tem času se je svetovnih iger specialne olimpijade udeležilo že skoraj 300 tekmovalcev.

Naslednje poletne svetovne igre bodo leta 2027 v Avstraliji, naslednje zimske svetovne igre pa bi morale biti prihodnje leto, gostitelj pa Italija, točneje Torino.

Odprta dlan bo tokrat obarvana v zmagovalnih športnih barvah

O **Specialni olimpijadi** pa bomo sicer govorili v sredini oddaji **Odprta dlan**, torej, **28. junija med 10.30 in 11.15 uro**, ko bomo v studiu gostili predstavnike z nedavne uspešne udeležbe Specialne olimpijade v Berlinu. Oddaja bo kontaktna, tako da boste lahko našim športnim gostom tudi sami čestitali in jih kaj povprašali na številki studia **01 786 0 400**. Frekvence Radia Zeleni val pa so: **93,1, 96,2 in 97 MHz**.

DAN SLOVENSКИH PLANINCEV PRI PLANINSKEM DOMU NA KALU **Stojan Rozman**

Dan slovenskih planincev predstavlja začetek planinske sezone

Foto: arhiv ZPS

V soboto, 10. junija, smo bili v tisti množici tisoč dvesto planincev tudi navdušeni pohodniki vseh akcij in Planinci. Vključno z akcijo Gibalno ovirani gore osvajajo. Skupaj smo premagovali izzive poti in si izmenjali navdušenje nad lepotami gora. Občutek pripadnosti in skupnosti med planinci je preprosto nekaj posebnega! Skrbimo skupaj za ohranjanje teh čudovitih prostorov za prihodnje generacije. Z nami na poti so bili tudi številni prostovoljci iz vrst tabornikov, Zavoda Manipura in PD Prevalje.

Celodnevni dogodek so skupno organizirali **Planinska zveza Slovenije, PD Hrastnik, Planinski dom na Kalu in Občina Hrastnik**. Pestra je bila predstavitev na stojnicah, več delavnic, plezalna stena, razstava ... ponudba hrane, spremljevalni program, tudi zabavni npr. skupina Orlek. Nagovorili so nas slavnostni govorniki, tako nas je predsednik PZS Jože Rovnan tudi opomnil na obletnici, ki se to leto še praznujeta, to je 130 let PZS in 70 let slovenske planinske poti. Izpostavil je novo akcijo Komisije za varstvo gorske narave Peš iz dolin do višin, s katero želi spodbuditi planince in obiskovalce gora, da se v večji meri odločijo za uporabo javnega potniškega prometa ter druge naravi prijazne načine obiskovanja gora. Dan slovenskih planincev pa tradicionalno predstavlja tudi začetek glavne planinske sezone.

Slavnostni govornik je bil alpinist in publicist **Viki Grošelj**, ki je prav tako poudaril pomen hoje in dejavnosti za kakovostno življenje. »Veseli me, da hoja zadnja leta doživlja renesanso in je pogosto izhod iz histeričnega sveta. Bolj, kot hitimo, manj časa imamo. Hoja me vedno upočasni. Med hojo lažje razmišljam in me sprošča. Hoja je najboljši odgovor na norosti modernega sveta. Čeprav sem se že povzpel na najvišje vrhove celin in sem stal na najvišjih vrhovih Himalaje, sem danes pri svojih 71. letih prvič na Kalu. Hvala organizatorjem, da ste me povabili.« Za konec je delil še znano misel. »Če ti je vseeno kdaj prideš, ne boš nikoli zamudil ter če ti je vseeno kje si, se ne boš nikoli izgubil.«

ŽELVIN IZDELEK, KI PREPREČUJE PRELEŽANINE

Benamina Mikuž

NOVO
na tržišču

Peta protect

ANTIDEKUBITUSNA BLAZINA

Nepremično ležanje povzroča povišan pritisk na posamezna področjih telesa. Dolgotrajen pritisk je glavni povzročitelj preležanin, saj pritisk na kapilare povzroči lokalno pomanjkanje kisika, ki mu sledi povišanje tlaka v žilah in tkivni edem, ki še dodatno ovira prekrvitev.

Zaradi vsega naštetega, se tudi na petah pojavlja preležanina ali dekubitus, zato stopalo potrebuje skrbno nego.

Izdelek Peta protect je namenjen **preprečevanju preležanin, nastalih na področju stopala.**

preležanina
na peti

opora po
operativnih posegih

vnetje
prstov

Več informacij in naročila: 05 331 15 60; enota.nq@zelva.si

Foto: Želva, PE Nova Gorica

Izdelek, ki ga šivajo v šivalnici podjetja Želva v Novi Gorici je bil predstavljen v oddaji Odprta dlan, 29. marca. **Peta protect** zmanjša pritisk na stopalo in gleženj, pospeši celjenje ter prepreči izpuščaje in razjede zaradi pritiska, pomaga izboljšati krvni obtok, ter ima prilagodljivo velikost, stabilnost in različne barve.

Navodila za uporabo: Uporaba je enostavna. Izdelke namestite pri gležnju in poljubno pričvrstite z ježki. Je mehkega in prijetnega otipa, vendar pa njegova trdota omogoča, da je stopalo dvignjeno nad osnovo, kar omogoča njegovo razbremenitev.

Sestava in vzdrževanje izdelka:

- Zunanost: snemljiva jersey prevleka (strojno pranje in sušenje pri nizkih temperaturah)
- Notranost: poliuretanska pena (ročno pranje)

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro
ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 16. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Pri našem delu se srečujemo tudi z vrsto težavami, ki jih imajo otroci naših uporabnikov oziroma številnih staršev, saj naše delo v dežurni službi ni omejeno zgolj in samo na invalide in bolnike, ampak k nam prihajajo po nasvet tudi številni državljani z vseh koncev Slovenije.

Prijetno nas je presenetila »deklaracija« učiteljev praktikov slovenskih osnovnih šol, ki so s svojimi trinajstimi tezami, poslanimi ministru za vzgojo in izobraževanje dr. Dariu Feldi ter slovenskim medijem podali dober temelj razmisleku, da se ukine devetletka. Delo jih je objavilo v sredo, 21. junija, na svoji 7. strani. Kar 25 razrednih učiteljev, različnih profilov in strokovnih sodelavcev slovenskega osnovnega šolstva, je podnjo podpisanih. Z veseljem bi tudi mi dodali svoje podpise, saj učitelji praktiki naslavljajo točno tiste težave, s katerimi se vsi srečujemo tudi pri svojem vsakdanjem delu, ko bi radi pomagali staršem, pa tudi otrokom, ki so zaradi naših odločitev, kakšna naj bo osnovna šola že pred desetletji, zgrešili pravo pot med številnimi izbirami izobraževanja, ki bi pomagale otrokom in staršem, ampak so takrat naredili nekakšen kompromis med, upamo si trditi, takratnimi strokovnjaki, ki so izgubili empatijo do resnične razvojne poti otrok, ter posuli te poti s številnimi »risalnimi žeblički«, na katere vsako leto vstopa na tisoče otrok in z njimi krvavijo tudi starši.

Kot prvo so podpisniki »deklaracije« za **ukinitev devetletke** in za prehod nazaj na osemletno osnovno šolo, ko so že nekoč otroci šli v prvi razred s sedmimi leti, saj je bilo že takrat dokaj jasno ugotovljeno, da kognitivno večina ni dovolj razvita in ne čustveno dovolj zrela, da bi zmogli usvajati zahtevna znanja in veščine. Prav tako se je bilo že takrat opreti, in se bo potrebno tudi ponovno zdaj, na uvedbo **male šole v vrtcih**, ki bi otrokom, zlasti po covidu-19 omogočala dovolj gibanja, osnovnega učenja skozi igro ter čimveč preživljanja časa v naravi, **brez zaslonov** in tako uspešnejšega razvijanja grafomotoričnih spretnosti. Zadnje, še posebej poudarjam, kot strokovnjak za področje pisanja in razvoja centrov za pisanje v naši možganski skorji.

Prav tako se je strinjati s tezo, da bi naj učenci v prvi triadi osvojili temeljna znanja, kot so tekoče branje, pisanje, računanje, gibanje, vzpostavljanje odnosa in poznavanje narave ter sobivanja, kar bi tudi pripomoglo k zblizanju ekoloških imperativov v naši družbi. Brez tega si ni mogoče predstavljati nekakšnega zelenega prehoda, o katerem se prav te dni širokoustijo naši politiki, brez da bi poznali temelje tovrstnih nastavkov.

Že v tretji triadi osnovne šole, pa opazamo izjemno povečanje stisk, ki se manifestirajo kot anksioznost, depresija, samomorilne misli in, žal, tudi s številnimi samomorilnimi poskusi in celo z dejanji iz katerih ni več vrnitve. Tega se očitno dr. Darjo Felda premalo zaveda, saj je prav tretja triada v osnovni šoli pomemben mejnik pri razvoju možganov in duševnosti vsakega otroka. Zato močno podpiramo slovenske učitelje, ki so zbrali svoj pogum ter se podpisali pod to »deklaracijo«, ki pa jo lahko vsi tisti, ki se ukvarjamo z razreševanjem tovrstnih težav, ki jih je do sedaj povzročala devetletka, samo potrdimo.

POZIV ZA MIR Katarina Lukešević

Borut Pogačnik in mag. Dolči Videnšek

Foto: Radio Zeleni val

Mag. Dolči Videnšek, predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije, je bil tudi gost oddaje Odprta dlan v sredo, 14. junija, ko je v 50-minutni oddaji zelo podrobno **opisal razvoj današnje Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije**. Poseben poudarek oddaji pa je bil tudi **poziv za mir in mirno rešitev ukrajinsko-ruske vojne**. Govoril je tudi o srečanju z italijanskimi civilnimi invalidi, ki je bilo v soboto, 10. junija, v bližini Trsta, kjer so Američani bombardirali slovensko vas in nihče do danes ni raziskal, kdo je tem zavezniškim silam dal prav napotilo, da so to naredili, kjer je umrlo več kot sto ljudi, še več pa jih je bilo ranjenih.

Oddaji lahko prisluhnete, če jo poiščete v arhivu Radia Zeleni val:

<https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-dolci-vidensek-predsednik-zveze-drustev-civilnih-invalidov-vojn-slovenije>

PRISLUHNIMO TIŠINI: O SVOJEM JEZIKU V SVOJEM JEZIKU Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije po zgledu Irske, Finske, Islandije in Avstrije zaradi nepopravljive škode za dostojno življenje gluhih zahteva opravičilo države in povračilo za storjeno škodo, ker je **bila gluhim otrokom odvzeta temeljna človekova pravica, pravica do uporabe maternega jezika**. To pravico je treba **zagotoviti zdajšnjim gluhim in naglušnim otrokom**, da ne bomo tudi v prihodnje imeli izgubljenih generacij gluhih oseb. O slovenskem znakovnem jeziku naj se učijo v slovenskem znakovnem jeziku. Vsa ta leta so iz njihovih prošenj tiho donele besede – njihov jezik je njihova svoboda. Ta svoboda jih vodi v enakopravnost, ki si jo po vseh teh letih zaslužijo.

Več o tem pa v oddaji Prisluhnimo tišini v **petek, 30. junija, ob 14.30 uri na TV SLO 1**. Oddaja je dostopna preko linka: <https://www.rtvsl.si/rtv365/arhiv/174967467?s=tv>

Z NJIMI SE DRUŽIMO TUDI V ŽIREH Katarina Lukešević

Druženje v Žireh

Foto: K.B. – ZIFS 2023

Uporabnike programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja v **Žireh**, sta v petek dopoldan obiskali izvajalki Katja in Simona ter se z njimi družili na poletni dan. Njunega obiska so bili veseli, saj pogrešajo druženje in težko prenašajo samoto, še posebej v času dopustov, ko je večina nekje na lepšem. Marsikdo si zato tudi omisli hišnega ljubljence, da se **počuti manj osamljeno**, in ima tako vedno **ob sebi svojega zvestega prijatelja**. Ker druženje in obiski pozitivno vplivajo na naše uporabnike, bodo tudi to poletje z njimi izvajalci programa Veriga.

VRATA V SVET ŠPORTNEGA PLEZANJA SO ODPRTA ZA OSEBE Z OKVARO SLUHA Jurček Nowakk

V plezalni opremi v steni

Pred plezalno steno

Foto: arhiv inPlaninec

Odbor Planinske zveze Slovenije za planinstvo invalidov in oseb s posebnimi potrebami - Odbor inPlaninec se že dlje časa posveča različnim podvigom, ki spodbujajo inkluzijo in enake možnosti za vse ljubitelje gora. Tokrat so se lotili prav posebnega izziva - tečaja športnega plezanja za osebe z okvaro sluha, ki za sporazumevanje uporabljajo slovenski znakovni jezik. Prvim planinkam in planincem z okvaro sluha, ki so tako lahko izkusili nepozabne plezalne trenutke, so odprli **vrata v svet športnega plezanja v dneh od 4. aprila do 30. maja 2023**, ob stalni in neprecenljivi podpori tolmačev slovenskega znakovnega jezika in inštruktorjev plezanja. »Ideja o tečaju športnega plezanja za osebe z okvaro sluha se je pojavila v odročnem okolju, kjer ni signal mobilnih telefonov in edini vir svetlobe ponoči predstavljajo naglavne svetilke in ogenj sredi prostora s

šotori. Tam sem spoznal Simono in Igorja Trudna. Začel sem razmišljati, zakaj osebe z okvaro sluha ne plezajo,« je na okrogli mizi, po uspešno zaključenem tečaju športnega plezanja za osebe z okvaro sluha, ki za sporazumevanje uporabljajo slovenski znakovni jezik, povedal **Janez Toni**.

Uspeh tega tečaja, ki je resnično izjemen in predstavlja pomemben mejnik v inkluzivnem športu, so udeleženci predstavili na okrogli mizi v sredo, 14. junija, na sedežu Planinske zveze Slovenije. Svoje doživljanje dosežka, ki je bil v svetu plezanja do nedavnega popolnoma nepredstavljen, so delili:

- Janez Toni, inštruktor alpinizma, pobudnika tečaja plezanja za osebe z okvaro sluha,
- Simona in Igor Truden, tečajnika z okvaro sluha in ljubitelja plezanja,
- Darja Vogrinc in Lea Bijol, tečajnici z okvaro sluha in prostovoljki akcije Gluhi strežejo v planinskih kočah,
- slišišči tečajnici Alenka Sakelšek, planinska vodnica, in Natalija Spark, Slovenka leta 2020,
- Natalija Spark in Martin Klepec, tolmačka in tolmač slovenskega znakovnega jezika,
- Jurček Nowakk, moderator okrogle mize in vodja odbora in Planinec pri Planinski zvezi Slovenije.

KAKO DELAVNI SO DELOVNI INVALIDI V CELJU?

Katarina Lukešević

Dragica Mirnik, predsednica

Foto: MDDI Celje

Medobčinsko društvo delovnih invalidov iz Celja je zelo dejavno že skozi več let. O aktivnostih letošnjega leta, boste pa več izvedeli v oddaji **Sončni žarek na Radiu Celje**, ki se predvaja že 25 let. V teh oddajah sodelujemo s slovenskimi invalidi ali osebami, ki jim kakorkoli pomagajo s področja medicine, športa, kulture in tudi politike. Tokrat bo gostja predsednica **Dragica Mirnik**. Oddaji lahko prisluhnete v nedeljo, **9. julija med 18.15 in 18.45 uro**. Frekvence radia so: **95,1, 95,9, 100,3 in 90,6 MHz**.

NAŠ ČLOVEK V KOREJI

Borut Pogačnik

Te dni se je vrnil s svojega na pol delovnega potovanja v Južno Korejo naš občasni dopisnik **dr. Bogo Ferfila**. Ob prihodu v Ljubljano smo mu poslali nekaj vprašanj v zvezi s potovanjem v to daljno in še precej neodkrito državo. Ozrl se je tudi preko 38. vzporednika, kjer **poteka meja med Severno in Južno Korejo že od korejske vojne leta 1953 naprej**. No, in tudi kar zadeva meje, zadeva ni čisto natančna...

Dr. Ferfila, znani ste kot svetovni popotnik in pisec desetih knjig na temo predstavitev znanih in manj znanih dežel tega sveta. Ali je bilo zadnje potovanje v Južno Korejo že namig, da bo tam še bolj »vroče«, kar zadeva politično situacijo in konfrontacijo med Kitajsko in ZDA?

Ni bilo nikakih znamenj zaostrovanja na liniji Južna Koreja in njena najtesnejša zaveznica ZDA na eni strani ter Kitajsko na drugi strani. Treba je vedeti, da ima Južna Koreja tesne odnose tudi s Kitajsko in si ne želi izgubiti velike trgovinske in investicijske partnerice. Ekonomija je v Južni Koreji zelo pomembna. Ravno takrat je potekal v Pekingu tudi obisk ameriškega zunanjega ministra Blinkena in že to, da sta se obe glavni velesili sveta spet začeli pogovarjati, je dobro znamenje. ZDA namreč izgublja premoč v svetu in še iščejo vse možne načine in poti, kako zaustaviti verjetno neustavljivo Kitajsko. Samo upamo lahko, da ne bo prišlo do velikega poka v smislu jedrskega orožja.

Strogo nadzorovana meja

Kako so severni Korejci kopali predore...

Foto: osebni arhiv Bogomil Ferfila

Kakšne pa je utrip življenja v Južni Koreji, ker občasno beremo, da so stalno v nekem obsedenem stanju zaradi možnosti napada »severnjakov«, ki nenehno pošiljajo v Japonsko morje svoje balistične projekte?

Treba se je zavedati, da je grožnja relativno neuravnovešene Severne Koreje res prisotna. V Seulu prebiva skoraj polovica vseh prebivalcev Južne Koreje in Seul ima to nesrečo, da se nahaja blizu meje s Severno Korejo. Kako blizu? Tako blizu, da je v dosegu približno 30 000 topniških in raketnih sistemov, ki jih ima Severna Koreja postavljenih na svoji strani meji. Obe državi imata tik za mejo na stotisoče svojih vojakov ter ogromne količine orožja. Prav tako obe državi ves čas preko meje pošiljata svoje agente, ki jih večinoma pobijejo. Vseeno do večjih spopadov ni prišlo in je premirje po koncu korejske vojne 1950–53 vzdržalo.

Utrip življenja v Južni Koreji vseeno ne kaže obremenjenosti s Severno Korejo. Morda se mi je najbolj obremenjujoč zdel posnetek delovanja civilne zaščite in umika v podzemna zaklonišča, ki ga ves čas predvajajo na zaslonih v vlakih podzemne železnice. A večino časa vseeno predvajajo komercialne reklame. Južna Koreja pa je v zadnjih letih prodrla v svetovne medije s svojo pop glasbo, kozmetiko, modo, lepотно kirurgijo, pa tudi z robotiko, genetiko in vesoljskim programom. O vsem tem v Severni Koreji še slišali niso.

Pred leti pa ste bili tudi eden redkih »turistov« v Severni Koreji. Verjetno nas vse zanima, kako poteka tam življenje v mestih in kako na podeželju, če ste si ga morda mogli ogledati, saj vemo, da budno spremljajo vsako gibanje tujcev?

Za ogledovanje in analiziranje je Severna Koreja mnogo bolj zanimiva od Južne Koreje, ki je pač zahodna država. Iz Severne Koreje bom navedel le dva najbolj nora primera, čeprav jih je cela vrsta. Seveda se po njej ne moreš gibati sam, ampak samo s skupino, ki ji dodajo nekaj »spremljevalcev«. Po mestih imajo v parkih in pred bloki številne zelenice. Vendar so jih žene in mladina obrezovali z ročnimi škarjami. Ko sem pred

trgovinskim centrom videl tudi razstavljenе kosilnice, sem »spremljevalca« vprašal, zakaj jih ne uporabljajo za košnjo trave. »Ne, ne, imamo jih samo za pokazat,« mi je odvrnil.

Ko v Severni Koreji kupiš radijski ali televizijski sprejemnik, prej so ga po strankarski liniji lahko dobili samo člani njihove komunistične stranke, ga moraš takoj odnesti na policijsko postajo. Tam odstranijo vse možne povezave na druge postaje z izjemo severnokorejskih. V vsaki komunistični državi njihove elite za glavne sovražnike vedno razglasijo kmete – seveda zaradi njihove privatne lastnine zemlje. V Severni Koreji so jih prav tako stlačili v komunistične zadruge, posebnost pa je še ta, da so jim vasi marsikje podrli in jih stlačili v bloke. Tako med njivami lahko občuduješ bloke, ne pa kmetije.

In še zadnja. Celo v Sovjetski zvezi so vrli komunisti kmetom pustili pridelavo ohišnice na vrtu pred kmetijo. Znano je bilo, da so prav na takšnem zasebnem koščku zemlje uspeli pridelati kar lepo količino poljščin. V Severni Koreji so jim prepovedali tudi ohišnico, češ da bo odvrnila njihovo pozornost od graditve komunistične družbe. Za lakoto je nato umrlo na stotisoče prebivalcev.

Ob prihodu ste povedali, da obstajajo še vedno predori izpod meje, ki so jih sicer severni Korejci že davno odkrili, da pa so to zdaj na nek način tudi znamenitosti, saj so skozi njih lahko v svobodo pohiteli številni severnjaki, kolikor jih niso seveda že prej ustrelili ali zaprli. Je mogoče katerega od teh predorov videti še danes?

Obstojijo štirje kar veliki predori pod mejo med državama, ki so jih Južnokorejci odkrili in zabetonirali. Kopala jih je severnokorejska vojska z namenom vdora v Južno Korejo. Ogle dal sem si tretji predor, skozi katerega bi lahko vdrlo 30 000 oboroženih vojakov. Južna Koreja je tako iz predorov kot tudi iz meje med državama naredila turistični biznis. Vse je treba naprej rezervirati in plačati, da te odpeljejo do predorov in do meje. Na severnokorejski strani moraš zbrati strankarska dovoljenja in ustrezno spremstvo. Severnokorejci bežijo po kopnem ali po morju, a je meja močno zastražena in jo je skoraj nemogoče prečkati. Praviloma jih hitro ustrelijo.

Kot znani politični analitik, bi morda utegnili vedeti tudi, kakšna je po vašem usoda teh dveh Korej, ki sta bili nekoč ena država, zdaj pa sta, od leta 1953 naprej, dve državi, kjer imajo na severu velik vpliv Kitajci in na jugu Američani?

Združitev obeh Korej je velika politična tema tako v Aziji kot v svetu. V primerjavi z združitvijo Nemčij je mnogo bolj problematična, saj je Severna Koreja v primerjavi z Vzhodno Nemčijo mnogo večja. Južna Koreja je pazljivo spremljala proces združitve Nemčij in se tega problema dobro zaveda. Večinoma previdno izjavljajo, da je združevanje zelo postopna in oddaljena opcija. Še večji problem je politično in vojaško vodstvo Severne Koreje, ki dobro ve, da bi združitev Korej pomenila njegov konec in bi jih ljudje v besu linčali. Tako da na kratki in srednji rok večjih možnosti za združitev ni. Tudi revolucija v Severni Koreji se mi zaradi tesnega primeža oblasti in vojske ne zdi prav verjetna.

Dr. Bogo Ferfila nam je poslal izjemno število fotografij, tako da bomo v prihodnji številki objavili fotoreportažo z njegovega zanimivega potovanja.

IZBRANI POGOVORI ZA DUŠO IN SRCE

Založba Primus

V Slovenijo prihaja Richard Brennan, svetovno priznan strokovnjak za Alexandrovo tehniko in avtor knjige Znova v ravnovesju! Alexandrova tehnika ponuja popolnoma drugačen pristop k zdravljenju, saj temelji na predpostavki, da je naše telo inteligentno in zna samo zmanjšati bolečino, če mu le omogočimo, da deluje brez nepotrebnih obremenitev, ki si jih povzročamo s slabo držo in nepravilnimi gibalnimi vzorci.

Pridružite se nam v petek, 30. junija, v prijetnem okolju Parinama Centra v Ljubljani in se naučite, kako vrniti svoje telo v ravnovesje!

Foto: Založba Primus

Richard nam bo osebno predstavil svojo knjigo Znova v ravnovesju, pogovor pa bo moderiral Žiga Repenšek. Ta večer bo priložnost za srečanje z avtorjem, postavljanje vprašanj in razumevanje globlje filozofije, ki stoji za njegovim delom. Vstopnine ni!

Richard pa bo obisk Slovenije obogatil še z **dvema praktičnima delavnicama Alexandrove tehnike pod osebnim vodstvom** (1.7.2023 od 10. do 13. ure in 2.7.2023 od 18. do 21. ure), na katerih boste raziskali osnovne principe tehnike in sami izkusili njeno moč. Pridobili boste znanje, kako vsakodnevne gibe izvajati na bolj uravnotežen in na manj boleč način. Vsak udeleženec bo deležen tudi individualne obravnave s kratko lekcijo, ki bo prilagojena vašim specifičnim težavam ali željam. Delavnici bosta praktični, zato se oblecite udobno. Potekali bosta v prijetnem okolju Parinama Centra v Ljubljani, cena triurne delavnice pa je 50 €.

ŽIROVSKO OBČINSKO PRIZNANJE ZA POLONO KOPINA Boris Horvat Tihi

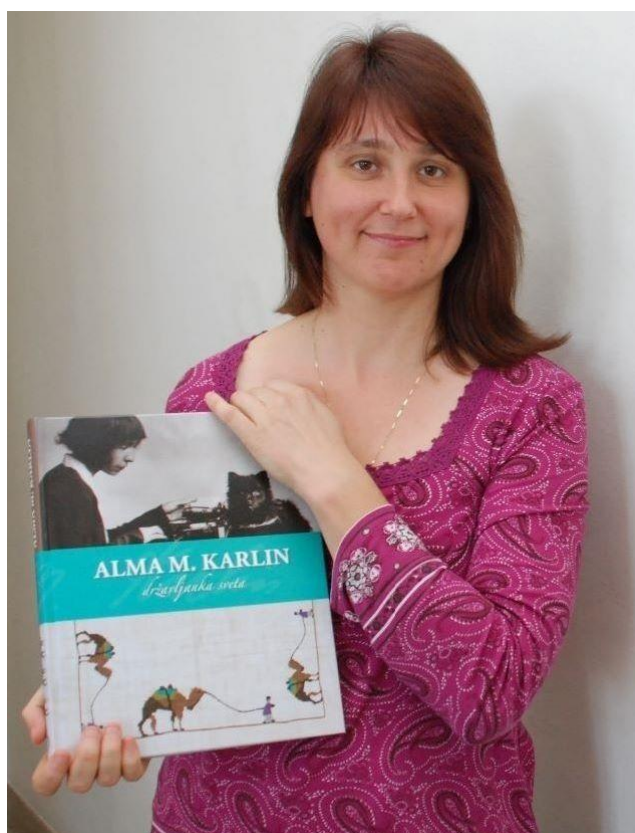
Župan občine Žiri Franc Kranjc je podelil občinsko priznanje članici AURIS-a Poloni Kopina Foto: Urška Cimperšek

Občina Žiri svoj praznik obeležuje 25. junija in ob tej priliki vsako leto na slavnostni akademiji podelijo priznanja zaslužnim občankam in občanom, ki so s svojim delovanjem pripomogli k večji prepoznavnosti matične občine tudi izven občinskih meja. **Prestижno priznanje občine Žiri za leto 2023 je prejela Polona**

Kopina, dolgoletna članica Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj za izjemne uspehe v športu na invalidskem področju in za prepoznavnost nevidne invalidnosti.

Dolgoletna članica AURIS-a Polona Kopina je redna udeleženka mnogih prireditev in družabnih dogodkov, delavnic, predavanj, ekskurzij pa tudi prostovoljnih akcij, še posebej aktivna in uspešna pa je na športnem področju saj s svojimi uspehi dokazuje, da je tudi šport invalidov izrednega pomena pri rehabilitaciji in vključevanju v družbeno okolje. Polona pa ni samo uspešna športnica ampak je tudi izredna motivatorica svojim kolegom in kolegicam ter hkrati tudi prodorna promotorka naše nevidne invalidnosti, ki tudi z njeno pomočjo postaja vedno bolj prepoznavna in razumljena v širši javnosti hkrati s tem pa je tudi **vidna predstavница in uporabnica slovenskega znakovnega jezika**.

CELJSKA IKONA ALMA M. KARLIN NAJVEČJA SLOVENSKA POTOPISKA Borut Pogačnik

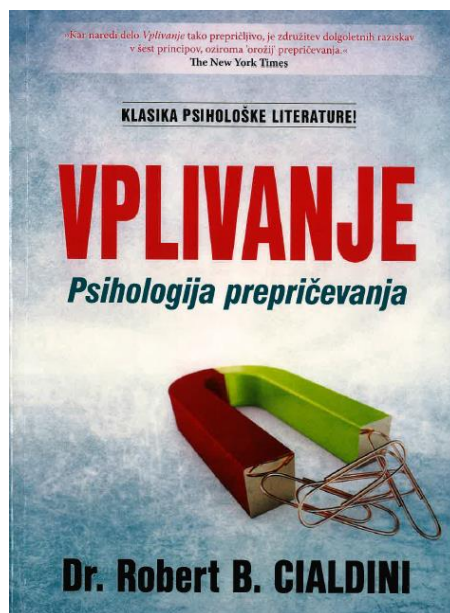
Jerneja Jezernik

Foto: jernejajezernik.com

Malokdo ve, da je bila **Alma M. Karlin najbolj plodovita slovenska potopiska prve polovice 20. stoletja**. Številni bodo morda tokrat prvič slišali o njej in njenih uspešnih knjigah, ki jih Slovenci vse premalo poznamo. Celo Hrvati so bolj seznanjeni. V soboto je namreč hrvaški osrednji časopis Jutarnji list objavil velik članek o Almi Maksimiljani Karlin ter tudi o prevajalki Karlininih del iz nemščine Jerneji Jezernik.

Ker se bliža čas otroških počitnic in tudi dopustov, boste lahko tokrat za svoje **počitniško branje izbrali katero od številnih del Alme Karlin**, ki so že prevedena v slovenščino in tudi slišali o najnovejši knjigi – njenemu dnevniku, ki se pravkar pripravlja za izdajo. V sredo, **5. julija**, bo **Jerneja Jezernik** gostja oddaje **Odprta dlan na valovih Radia Zeleni val**, ki bo, tako kot vsakič, med **10.30 in 11.15 uro**. Ta oddaja bo popestrjena tudi z nagradnimi vprašanji in knjige Alme Karlin bodo nagrade, če se boste vključili številko studia, ki je **01 786 0 400**. Ne preslišite zanimive oddaje na frekvencah radia, ki so: **93,1, 96,2 in 97 MHz**.

POLETNO BRANJE
VPLIV JE POVSOD DOMA
Borut S. Pogačnik

Založba UMco, strani 401, 26,90 eur Foto: ZIFS

Kaj vse lahko **vpliva na nas in tudi, kako se lahko upremo številnim ponudbam**, ki nam niso vprid, o vsem tem govori delo **Roberta B. Cialdinija**. Prične se že v prvih mesecih življenja, tako ljudi kot živali, saj morajo dojenčki in tudi živalski mladiči opozarjati mater nase, sicer ostanejo brez hrane, je ponazoril avtor v tej knjigi. Zanimiva je recipročnost, ki nas vsak dan skorajda sili, da delamo tudi dobra dela, če nam je kdo izkazal določeno pozornost, ali pa nas nagradil z nečim čisto majhnim, da bi mu kasneje to vrnili celo v večji meri kot pa je bilo to nam storjeno. Prepričajo nas različni družbeni dokazi, ko smo zaradi pripisanih lastnosti nečemu, da je najbolj popularno in da to uporabljajo že mnogi, povsem nekritični do takšnih sporočil. Družbeni dokazi so čestokrat tudi povsem zgrešeni in temeljijo na pluralnem »neznanju«, ki pa se ga zavemo šele kasneje, ko smo že nasedli.

O pomenu avtoritete bi lahko govorili tudi z vidika osebnih izkušenj, ki so, kot kaže knjiga, na vseh koncih sveta popolnoma iste. Opis medicinskih napak, ko mnogi pacienti umro zaradi napačno predpisanega zdravila ali njegove uporabe, spremlja bolnišnice širom sveta, ker se niti medicinske sestre, ki so sicer poučene o boleznih in njihovem zdravju, ne upajo upreti morebitni napačni presoji zdravnika ali slabo napisanemu receptu. **Ujeti v pasti propagandnih sporočil in »nagrad«**, da je določenih izdelkov, samo še peščica in da jih morda kasneje sploh ne bo več mogoče kupiti, se opirajo na zakonitost uporabe besede pomanjkanje, ker se bolj bojimo nekaj izgubiti, kot pa pridobiti, kar kažejo tudi številni primeri iz domačih logov in sveta.

O terorističnih napadih po šolah in celo vrtcih ter samomorih, je bolje ne pisati, ker so to reči, ki vzpodbudno delujejo na morebitne potencialne storilce v bližnji prihodnosti. Kot član Slovenskega združenja za preprečevanje samomora, sem se že v preteklosti zavzemal, da se o načinih ter o pojavih samomorov pri nas absolutno ne piše, ker s tem samo spodbujamo pojave. Spomniti se moramo na obdobje samomorilnosti med dijaki in študenti pred nekaj desetletji, ko so za to obtožili celo nekega univerzitetnega profesorja, češ da je on študente navajal k samomoru zaradi svoje nihilistične filozofske paradigme. Nedavno so se dogajale podobne zadeve tudi v naši prestolnici v primeru enega od dvojčkov, ko je njegov brat tudi nekaj dni za njim tudi sam storil podobno dejanje. Prav je, da na to opozarjamo, in da nam te ugotovitve predstavljajo tuji avtorji, če že sami ne moremo ali ne znamo potegniti iz tega primeren pouk.

Navedel pa bi še neko poglavje, ki ga v tej knjigi ni, je pa v avtorjevih kasnejših izdajah, in to je **o pomenu enotnosti ali skupnosti**, kjer R. B. Cialdini govori o izjemnem pomenu vpliva glede na pripadnost istemu narodu, družini in rodbini, veroizpovedi, svetovnemu nazoru ter kraju od koder smo. Tam opisuje, zakaj Japonci niso, kljub temu, da so bili zavezniki nacistične Nemčije, izročali Judov Nemcem ali jih kar sami pobili, kot se je to dogajalo v koncentracijskih taboriščih Tretjega rajha. Zanimivo je namreč, da so Nemci že leta 1941 zahtevali, da Japonci likvidirajo številne judovske begunce. Tako je pred japonske oblasti prišel tudi rabin Shimon Kalisch, ki je na vprašanje japonskega oficirja: »Zakaj vas naši zavezniki nacisti tako sovražijo?« odgovoril: »Veste mi smo Azijci kot vi.« Ta kratek stavek je spremenil stališče japonskih oficirjev, ki so nihali med tem, da jih izročijo, saj so zaradi skupinske identitete Azijcev napram nacistični rasistični trditvi, da so Ariji rasa gospodarjev, prestopili na stran judov in jih niso nikoli izročili. Biti del skupnosti, pa verjetno izvira tudi iz kolektivno nezavednega C. G. Junga, kar je imelo in še ima izjemne posledice v politiki in nenazadnje tudi v aktualni vojni med Rusijo in Ukrajino.

Robert B. Cialdini nas opominja na številne mehanizme vplivanja, čeprav tudi sam pravi, da je že velikokrat nasedel propagandistom ali pa celo samo anketarjem, ki hodijo od vrat do vrat z nedolžno prošnjo o navadah in interesih, da bi na koncu skušali prodati kakšno članarino za organizacijo, o kateri do danes še nič nismo slišali...

SPOMINČICA EDINI UP ZA DEMENTNE Katarina Lukešević

Štefka Zlobec

Foto: B.P. – ZIFS 2023

V sobotni oddaji za invalide na **Radu Štajerski val** se bo Borut Pogačnik pogovarjal s predsednico Združenja Spominčica **Štefko Zlobec**, ki bo v naprej posneti oddaji tega tedna, govorila o vseh predhodnih znakih dementnosti in načinih obravnave oseb z demencami v naših družinah. Po nekaterih podatkih **demenca prizadene v naši državi skoraj 150.000 ljudi**, saj je približno število oseb z nastalo demenco okoli 50.000, zanje pa skrbijo običajno vsaj trije družinski člani. Velike upe **v Združenju Spominčica** polagajo na novo odkrito zdravilo, ki je v nekaterih državah ZDA že odobreno, v Evropi pa čakamo na odobritev Evropske agencije za zdravila - EMA. Oddaji prisluhnite v soboto, **1. julija med 14.10 in 15. uro**. Frekvenci radia sta: **93,7 in 87,6 MHz**.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679

e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNŠ), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)